

adott egyébiránt előttünk Kintses ismertetésének az, hogy ahhoz az ismertető Bólyai Farkas egykori nagyhirű matematikusunkra vonatkozó visszaemlékezést fűzött, ki ifju éveiben az erdészeti pályára készült.

Befejezésül még konstatáljuk, hogy szinte tucatszámra nevezhetnők meg az Erdészeti Lapokban 1901 óta megjelent komoly tanulmányok külön kiadásait, de önálló munkákat is, amelyekről a Magyar Erdész egy szóval sem emlékezett meg; el kell azonban viszont ismerni azt is, hogy a külföldi irodalom legjelentősebb termékeiről sem vett tudomást, még a cím és megjelenési hely egyszerű felsorolása által sem. A Magyar Erdész eddigi köteteinek tartalomjegyzékét áttekintve, nem találunk abban ismertetést, de megemlítést sem, a következő 1901 óta megjelent magyar erdészeti művekről: Péch Dezső: Külföldi fafajok megtelepítése stb.; Fekete Lajos: Népszerű Erdészeti Növénytan; Kaán Károly: A Garam áradása 1901.; Gaul Károly: Hazánk házi faipara; az Erdészeti Rendeletek Tárának és az Erdészeti Zsebnaptár azóta megjelent valamennyi évfolyamáról.

Ezeket a Magyar Erdész elhallgathatja, az E. L. nak azonban óriási bűnéül rója fel t. lapársunk, ha egyik cikkének külön kiadását nem ismerteti, természetesen az ő nézetének megfelelő értelemben. Tisztelt olvasóinkra bizzuk annak elbírálását, kinek részéről forog fenn ez esetben egyfelől az önkritika hiánya, másfelől a pártatlan tárgyilagosság.

Az Erdészeti Lapok Szerkesztősége.

KÜLÖNFÉLÉK.

Személyi hírek. Addig is, amíg erre még bővebben visszatérhetünk, csak e helyen adunk röviden hírt a selmeczbányai főiskolán bekövetkezett személyváltozásról, amelyről lapunk zártakor értesültünk. A főiskola legrégibb, érdemekben dus tanára, *Fekete Lajos* m. k. főerdőtanácsos a jelen tanév végével saját kívánságára nyugalomba vonul. — *Gaul Károly* felső ipariskolai tanár, műegyetemi magántanárnak, az Országos Erdészeti Egyesület

választmányi tagjának ő felsége az iparoktatás terén teljesített kiváló szolgálataért a felső ipariskolai igazgatói czimet és jelleget adományozta.

Az állami erdőtisztek értekezlete. A Magyar Erdész szerkesztősége június 14-ére Budapestre, a Pannonia szállodába értekezletre hívta össze az állami erdőtiszteket, ahol a jelzett időpontra mintegy 40-en meg is jelentek. Az értekezlet összehívói ugylátszik nem szereztek előzetesen tudomást arról, hogy az állami erdőtisztek ügye miként áll, mert az értekezletre nézve meglepetés volt a miniszterelnök június 13-án a parlamentben tett kijelentése, hogy az állami erdőtisztek egyik sarkalatos kívánsága, az utazási költségek rendezése, küszöbön áll. Az értekezlet ennek következtében nem is fogott hozzá az érdemleges tanácskozáshoz, hanem csupán többtagu bizottságot választott, melynek feladata az állami erdőtisztek ügyét állandóan figyelemmel kísérni.

Az értekezlet 4 tagja tisztelgett *Horváth* Sándor miniszteri tanácsosnál, akinek válaszából megnyugvással értesülhettek arról, hogy az erdőtisztek helyzetének javítása a vezető erdészeti körök állandó gondoskodásának tárgya s csupán a pénzügyi viszonyok mostohaságára vezetendő vissza, ha a siker e téren még ma sem teljes.

Ennek az értekezletnek lefolyásáról szóló rövid tudósításunkat azonban nem fejezhetjük be anélkül, hogy ahhoz kötelességszerűen egy megjegyzést ne fűzzünk. Az állami erdőtiszteknek kétségtelen joguk van helyzetük megvitatása végett értekezletre összegyűlni. Ha azonban ezt teszik, akkor *legyen mozgalmuk kellően előkészített, szervezett és induljon meg alkalmas időpontban és saját kebelük-ből.* Mert az ilyen elő nem készített, szervezetlen, csekély látogatottságu összejövetel inkább arra alkalmas, hogy a be nem avatott közvélemény, de a kormány előtt is azt a látszatot keltse, hogy az erdőtisztek helyzete nem is oly kedvezőtlen, hiszen alig néhányan jönnek össze s azok is érdemleges határozat nélkül oszlanak szét.

Az 1906. évi államköltségvetés az erdészetet érdeklő fejezeteit a következőkben ismertetjük, megjegyezvén, hogy az állami erdőtisztek ügyét érintő részszel lapunk vezető helyén foglalkozunk.

Az alább zárjelbe foglalt számok az 1904. évi államköltségvetés megfelelő tételei.

Az *állami erdők* összes rendes kiadásai 11,422.216 K (10,708.145). Jelentősebb eltérés van a személyi járandóságoknál (+ 378.126 K), ami a fizetési pótlékoknak a földművelésügyi tárca terhére történt átvételének következménye, továbbá a lótartási és utazási költségeknél (+ 102.023 K.) A rendes bevételek összege 18,900.018 K (17,478.730 K). Az 1904. évi előirányzattal szemben mutatkozó többlet legnagyobb része, vagyis 1,308.157 K, az épület- és műszerfa jobb áron és nagyobb mennyiségben való eladásából várható.

Rendkívüli kiadásként 82.282 K (86.616 K) átmeneti kiadás és 341.891 K (670.384 K) beruházási költség szerepel a költségvetésben. A beruházások között erdei pályák és egyéb szállítási költségek rovatán 34.200 K-val több van előirányozva, egészben véve azonban a beruházások czíme apadt, mert egyfelől a kincstári nyaralótelepek költségei már nem terhelik az erdészetet, másfelől pedig a magánerdők vásárlásánál felmerülő kiadások is ezentul ismét az erdővásárlási alapból, illetőleg a beruházási törvényben rendelkezésre álló hitelből fedezhetők.

Az *állami kezelésbe vett községi és némely más erdők és kopár területek* rendes kiadásai között a személyi járandóságok 966.530 K-val (849.188 K), a dologi kiadások 802.550 K-val (736.579 K) szerepelnek. A többlet legnagyobb részt a fizetési pótlékokra és az utazási költségek szabályozásából eredő kiadásokra esik.

A rendkívüli kiadások (beruházások) jelentéktelenek és mindössze 15.500 K-t tesznek ki (4000 K).

A rendes bevételek összege 843.729 K (796.222 K).

Erdőfelügyelőségek és ornithologiai központ. Rendes kiadások. Személyi járandóságok: 295.837 K (264.161 K). Az Ornithologiai Központ igazgatói állása az eddigi 6000 K tiszteletdíj megszüntetése mellett a VI. fizetési osztályba soroztatott; a titkári és adjunktusi állások a IX. fizetési osztályból a VIII.-ba; a segédi állás a X.-ből a IX.-be került. Dologi kiadások: 128.844 K (127.144 K). Az indokolásból kitűnik, hogy az eddigi uti átalányok helyett ezentul a kir. erdőfelügyelőségek személyzete is a tényleg teljesített utazások szabályszerű költségeiben részesül.

Rendkívüli kiadások. Átmeneti kiadások: 1000 K (1536 K).

Rendes bevételek: 3800 K (400 K).

Erdőőri szakiskolák. Rendes kiadások. Személyi járandóságok 32.633 K (27.590 K). Az egyik igazgatói állás a IX. fizetési osztályból a VIII.-ba soroztatik át.

Dologi kiadások: 83.518 K (79.176 K). A szakiskolai növendékek ellátási díja, amely eddig egyaránt 300 K volt, ezentul az élelmi czikkek drágulása következtében lesz: Liptóújvárt és Görgényszentimrén 324 K, Vadászerdőn 335 K, Királyhalmán 348 K.

Gazdálkodási kiadások: 15.686 K (15.444 K).

Közterhek 3350 K (3594 K).

Rendkívüli kiadások. Átmeneti kiadások 12.500 K (16.220 K) főleg kisebb építkezésekre és javításokra. Beruházások: 3200 K (72.865 K).

Rendes bevételek: 46.100 K (40.631 K).

Az *országos erdei alap* bevétele és kiadása egyaránt 175.000 K-val (200.000 K) van előirányozva.

Állami segély kopár területek befásítására 350.000 K (300.000 K). Rendes bevétel 200 K.

Az erdővásárlási alapról. Az erdővásárlási alap, amely az 1904. évi XIV. t.-cz. alapján 10 éven át évi 500.000 K-val gyarapittatik, az 1903. évben összesen 1,088.485 K bevétellel birt, amelyben 695.53 k. h. eladott, vagy irtott kincstári erdő faállományának értéke is bennfoglaltatik. Ezzel szemben a kiadás volt 862.212 K 73 f, mely összegben a következő nagyobb erdő- és havas-területek vételára szerepel:

Néhai Mihalka Pál utódaitól vásárolt dombói és oroszmozkrai Kraszna nevű 674 k. h. kiterjedésű havasi legelő ára 60.685 K.

A felsőerdőfalvi közbirtokosságtól 450.000 K-ért vásárolt 2832 k. h. erdőbirtok vételárának fele 225.000 K.

A felsőucsbai határban két birtokostól vásárolt összesen 1095 k. h., értéke 39.510 K 50 f.

A kiskoru gróf Teleki Domokostól és Gézától vásárolt görgény-sóaknai stb., mintegy 2471 k. h. kiterjedésű ingatlanok 150.000 K. Az 1903-ban vásárolt terület tehát 7073.5 k. hold volt.

Az alap vagyona 1903 végén 4,165.818 K. 93 f volt, amelyből 2,455.200 K volt mint vasuti törzsrészvény lekötve. Az eladott erdők területe 1886-tól 1903 végéig 41.144.7 k. holdat tesz ki,

mig ugyanebben az időben 86.336·5 k. hold új erdőterület vásároltatott.

Az 1904. évi kezelés a következő adatokat nyújtja: Eladatott 467 k. hold erdő, amelylyel az 1886 óta eladott erdőterület összege 41.611·7 k. holdra emelkedik. Vásároltatott: a máramarosi faipar-részvénytársaságtól a havasmezői és oroszközi 16.160·5 k. h. erdőterület 377.796 K 42 f áron, Klein Jakabtól a csorbai, kisorubai és vázseczi 459 k. h. 70.433 K 23 f értékben, Haas Adolftól Csorbán 355 k. h. 11.180 K 68 f értékben, báró Szentkereszthy Zsigmondtól Háromszék vármegyében 6430 k. h. holdankint 20 K-val, ugyanott Zathureczky Gyulától és birtoktársaitól 8.579 k. h. holdankint 25 K-val.

Összesen tehát 31.985 k. holddal gyarapodott az állami erdőterület, az 1886 óta vásárolt terület pedig 118.321·6 k. holdra emelkedett.

Az alap álladéka 1904 végén 4,647.661 K 06 f, amiből 2,545.200 K a vasuti törzsrészvény.

Az 1904. évi XIV. t.-cz. által elrendelt állami beruházásokról a földmivelésügyi miniszter az 1906. évi állami költségvetés indokolásának keretében jelentést tesz a törvényhozásnak, amelyből az erdészetet érdeklő következő részleteket emeljük ki:

Az erdei vasutak építésére engedélyezett összeg 3,150.000 K, melyből eddig felhasználtatott:

I. az 1903. évben:

1. a 760.000 K költséggel előirányzott fenyőházai villamos üzemű erdei vasut építésére	---	---	339.562 K
--	-----	-----	-----------

2. a 900.000 K költséggel előirányzott görgényvölgyi gőzüzemű erdei iparvasut építésére	---	---	8.478 K
---	-----	-----	---------

összesen	---	---	348.040 K
----------	-----	-----	-----------

II. az 1904. évi 1,200.000 K terhére tényleg igénybe vettett:

3. a fenyőházai villamos vasut építésére	---	---	379.549 K
--	-----	-----	-----------

4. a görgényvölgyi vasut építésére	---	---	804.554 K
------------------------------------	-----	-----	-----------

5. a 350.000 K költséggel előirányzott fekete-garamvölgyi gőzüzemű erdei vasutra	---	---	13.026 K
--	-----	-----	----------

6. a 600.000 K költséggel előirányzott novi-i sodronykötélpálya építésére	---	---	287 K
---	-----	-----	-------

összesen	---	---	1,197.416 K
----------	-----	-----	-------------

III. az 1905. évben igénybe vett:

7. a fenyőháza vasut építésére --- --- ---	51.971 K
8. a görgényvölgyi vasut építésére --- --- ---	276.984 K
összesen	328.955 K

Eddig tehát összesen 1,874.411 K használtatott fel, felhasználatlanul pedig 1,275.589 K marad, amelyből az 1906. évre 601.960 K irányoztatott elő.

A még rendelkezésre álló 1,275.589 K-ból meg kellene építeni a feketegaramvölgyi és a zsarnócza—prohoczka-völgyi vasutat és a novi-i kötélpályát. Miután azonban már a fenyőháza és görgényvölgyi vasutak építése is tetemesen többbe került az előirányzott összegnél, nemkülömben a feketegaramvölgyi vonal építésére a részletes költségvetés szerint 350.000 K helyett 513.026 K s a novii sodronykötélpályánál is 34.639 K-val több kell az előirányzott 600.000 K-nál, a zsarnócza vasut költségeire mi sem marad a 3,150.000 K összhitelből. Az utóbb említett 3 vasut egyikének építkezése sem kezdetvén meg, a földművelésügyi kormány most jövedelmezőségi számításokat eszközölt annak eldönthetése végett, hogy a 3 vonal közül melyiket ejtse el.

Az állami erdőtisztek gyermekeinek nevelését segélyző alapról és annak szándékolt reformjáról a következőket olvassuk a földművelésügyi költségvetéshez csatolt miniszteri jelentésben.

Az áldásos működésű alapról 1893-tól 1905-ig 365.900 K osztatott ki segélyképen. Daczára azonban annak, hogy az 1904/5. évre 40.600 K állott rendelkezésre, a miniszter tekintettel arra, hogy így sem elégíthető ki minden igény, az alap bevételi forrásainak bővítéséről akar gondoskodni s e végből a törvényhozás felhatalmazását kéri arra, hogy

1. az államerdészethnél alkalmazottakra fegyelmi uton kirótt pénzbüntetések;

2. az államerdészettel szerződéses viszonyban álló vevők, vállalkozók és bérlőkre a szerződés alapján kirótt pénzbüntetések közül azok, melyek nem az erdőtörvény alapján rovatok ki, jövőben az alapról engedtesse át.

Az alap jövedelmeinek szaporításával kapcsolatosan azonban a miniszter az alap hatályát is méltányosan kiterjeszteni óhajtja, oly értelemben, hogy az alap jótéteményeiben jövőre az erdészethnél

alkalmazott orvosok, mérnökök és irodatisztek gyermekei s árvái is részesüljenek és segélyben ne csak a közép vagy főiskolát látogató gyermekei, hanem az elemi, polgári, kereskedelmi és ipariskolákba járók, valamint a gyógypaedagógiai intézetekben elhelyezett (siket-néma, vak stb.) gyermekei és árvái is részesülhessenek.

A polgári, kereskedelmi és ipariskolák bevonását többek között az is indokolja, hogy a segélyeknek a középiskolákra való szorítása által mintegy mesterségesen eltereltetnek az erdőtisztek gyermekei a többi pályától, holott ugyis általános a panasz, hogy az ifjuság kizárólag a tndományos pályákra tódul.

Az elemi iskolákba járó gyermekek segélyezése ott birhat jogosultsággal, ahol az erdőtiszt lakhelyén nincs magyar nyelvű népiskola s ennek következtében már az elemi iskolát is házon kívül végzik a gyermekek.

A miniszter ur humánus gondolkodásról és nagy jóakaratról tanuskodó szándékai az érdekelt körökben bizonyára nagy örömet fognak kelteni.

A bukaresti kiállítás. 40 éve, hogy a románok megválasztották Sigmaringen-Hohenzollern Károly herceget uralkodójuknak, 25 éve, hogy Románia királysággá emelteitett. Ezen kettős évforduló ünnepségére nemzetközi kiállítást rendeztek Bukarestben.

A nemzeti önérzet, az ily rövid idő alatt elért óriási haladás büszke tudata, népnek és királynak példátlan együttérzése ösztönözte a románokat azon valóban csudálatos munkára, amelyet a bukaresti Filaret-réten teljesítettek.

A kiállítás területe hegyes-völgyes, iszapos rét volt, amelybe csak a bivalyok jártak fürdeni — alig egynéhány fűz, nyár és kőris éktelenkedett partjain. Mult évi augusztus havában tették meg az első kapavágást és ma már a szebbnél-szebb pavillonok diszítik a hajdani mocsarat; a kertészeti részt Rodont francia kertész végezte, kit a kormány külön e célra hivatott és akinek 160 ezer frankot bocsájtott e célra rendelkezésére. 10—15 éves vadgesztenye, juhar és platán fákat ültettek gépekkel és érdekes, hogy ezen meglehetősen koczkázatos vállalkozással teljesített munkálatnál a törzseknek alig 10—15⁰/₀-a ment tönkre; a fák törzse 6—8 milliméteres erős agyagréteggel van bevonva és szalmával bekötve, ami a törzs nedvesen tartásához feltétlenül megkivántatik,

mert Bukarest egyike a legmelegebb városoknak; júliusa és augusztusa valóban elviselhetetlen.

A kiállítás megnyitásával, a pavillonok részletes ismertetésével, Románia multjával és jelenével, a nép életének és nézeteinek leírásával nem foglalkozom, mert ez jobban a napi sajtó hivatása és messze túlhaladná ezen rövid ismertetés keretét, csupán azt említjük föl, ami az erdészet körébe tartozik:

A főkapun belépve, mindjárt jobbra, a „Calea Dobragei“ utcán terül el a román földművelésügyi miniszterium erdészeti kiállításának csemetekerti része. Nagyon szépen elhelyezett üde zöld gyeppel szegélyezett ágyakban, dicséretreméltó pontossággal vannak elültetve, 2, 3 illetve 4 éves ákác, kőris, tölgy, szil, erdei lucz, fekete és veres fenyő csemeték, a háttérrel idősebb 6—8 éves suhángok disztik.

Vető- és kapáló-gépek, erdei ekék több példánya is ki van állítva, de ezeknek szerkezete alig üt el az eddig használatban lévő német gyártmányoktól.

Tovább haladva találjuk a Grödel testvérek, illetve az Erdélyi Erdőipar R.-T. nagyon izléses és erdészeti emble mákkal disztett pavillonját, amely sok érdekes fényképfelvételt és a vállalat gyártmányainak gyűjteményét tartalmazza. P. C. Goetz és társa erdőipari részvénytársaság kiállítása is figyelemreméltó. A román királyi koronauradalmak gyűjteményes kiállítása külön nagy pavillont alkot, amelynek mezőgazdasági részét mellőzve csak azt említjük meg, hogy az erdészeti osztály valóban nagy gonddal és figyelemmel van csoportosítva; a biczazi és molini erdőuradalmak szép vad csoportokat, fa- és maggyűjteményt, vadbőröket, aggancsokat, faárukat stb. stb. állítottak ki. Az osztrák pavillonban a bukovinai görög kat. tanulmányi alap uradalmi erdészetét mutatja be Krah! Arthúr cs. és kir. főerdőtanácsos.

A magyar pavillonban Weszely Béla lippai kádár hatalmas tölgyfa hordókat és tölgyfa szekrényeket állít ki; Faragó Béla cs. és kir. udvari szállító Zala-Egerszegen pedig két egész oldalt foglalt el magpergető gyára termékeivel és erdei csemetekertjeinek fényképfelvételeivel; ugyanez a cég végezte a magyar pavillon előtt elterjedő területek parkirozását mintegy 200 darab 70-féle legszebb diszfenyővel. A bukaresti kiállítás is azon sorsban részesült,

mint elődjei, t. i. nem készült el a kellő időben s így e sorok sem tarthatnak igényt a teljességre, mert még sok pavillonban dolgoznak és ezek még nem látogathatók. Alig hiszem azonban, hogy a bukaresti kiállításon, legalább magyar és erdészeti szempontból, egyéb felemlitendő volna. *Faragó Béla.*

A zágrábi erdészeti akadémia hallgatói rendes évi tanulmányutjukon június hó 7-én Zenggen át Otocsádra érkeztek, hol a tengermelléki kaszterdősítések, valamint az e célra szükséges csemetéket szolgáltató mihovili csemetekertek megtekintése és tanulmányozása után, alkalmuk nyílt az itteni, szálaló üzemben kezelt vagyonközségi és kincstári erdőknek megismerésére. Az ifjakat *Kesztercsanak* F. szaktanár és ismert horvát szakíró, *Koszovics* B. helyettes tanár, erdőfelügyelő és *Kauders* H. asszisztens, gymn. tanár, vezették; velök jött azonban a zágrábi tudományegyetem „rector magnificusa“, *dr. Heinz* egyetemi professzor, a hírneves botanikus is, ki az erdészeti hallgatóknak a növényrendszertant erdészeti növénytant, fabetegségeket stb. adja elő.

A kirándulók az otocsáci vagyonközség otocsáci erdőgondnokságának, majd alulirott és Bakkay J. kir. erdőgondnok vezetésével az otocsáci kir. erdőhivatal alá tartozó skárei és ljeszkováci erdőgondnokságok egy részét tekintették meg, tanulmányozván érintetlen és átszálalt erdőállományainkat, az alkalmazásban és szokásban lévő becslési és kihasználási módokat, erdőégések által elpusztított erdőterületeinket és azok mesterséges felujtását, gombáinkat, rovar- és növényvilágunkat, erdei szállítási eszközeinket, stb., szóval mindent, amit rendkívül kedvezőtlen helyi, talaj- és klimatikus, valamint közlekedési viszonyaink mellett pozitív és negatív irányban felmutatni képesek vagyunk.

Nem célom azonban a tanulmányuton bemutatottak és tapasztaltak részletesebb ismertetése, hisz ez nekem, mint a kirándulás egyik vezetőjének, feladatom nem is lehet. Csupán azokat a benyomásokat és tapasztalatokat óhajtom és tartom szükségesnek e lap hasábjain feljegyezni, melyeket e tanulmányuton mi szereztünk.

A legőszintébb elismeréssel kell kiemelnem első sorban azt a szokatlan lelkesedést és mindenre kiterjedő érdeklődést, mely ifju horvát szaktársainkat kirándulásaik alkalmával előnyösen jellemezte. Tanultak és tanulni kívántak a szó szoros értelmében

és igyekeztek minél többet gyűjteni a gyakorlati élet terén. Jegyzőkönyveik kézben voltak a pihenők alatt is és a gyorsíró fürge ónját nem kerülte el a legkisebb megjegyzés sem. De fel kell említenem a szaktudásnak és szakismereteknek azon széles és emelkedett szintjét, valamint meglepő alaposságát is, melyet e tanulmányi uton tapasztalhattunk, mely csak lelkiismeretes, fáradhatatlan tanulmánynak és szorgalomnak lehet eredménye s melylyel ezek az ifjak immár rövid idő múlva a gyakorlati élet porondjára lépnek. Kellemes benyomást tett végül mindnyájunkra az a finom, csiszolt és komoly társadalmi fellépés is, mely őket minden tettükben és helyzetben jellemzi.

A régi kőrösi erdészeti középiskolának akadémiává történt fejlesztése és főleg annak Zágrábra történt áthelyezése ime nemes gyümölcsöt terem! A tanári kar büszkeséggel, a horvát testvéreink pedig indokoltan a legszebb reménnyel és várakozással tekintetnek ifju erdészeikre!

A tapasztaltak alapján erős bennem a meggyőződés, hogy a Zágrábból kikerülő erdésznezmedék fényes eredményyel fogja majd megállani helyét a horvát gyakorlati erdészet, eme itt különösen elsőrendű és fontosságu gazdasági ág terén, hol reá a különleges viszonyok és mostoha körülmények között valóban nagyon fontos feladatok megoldása vár nemcsak "szoros szakszempontból nézve azokat, hanem nemzetgazdasági és szociális irányban is.

Kacsanovszky József.

Faeladások 1906. év első felében. Szilágynagyfalu (Szilágyym.) község volt urbéresei tulajdonában lévő, 360 kat. holdon található és 48.824 K-ra becsült tölgy- és cserfatömeget 50.300 K-ért vették meg.

Koromlak község (Veszprémm.) által eladásra bocsátott 14.250 db tölgyfát 75.000 K kikiáltási árral szemben 170.102 K-ért vették meg. *Tulfizetés 95.102 K.*

Szenterzsébet község (Udvarhelym.) 4559 db 88.367 K-ra becsült tölgyfáját 149.807 K 58 f-ért vették meg.

A petrinjai (Zágrábm.) *vagyonközség* 216.470 K-ra becsült ölgyfakészletéért 400.353 K eladási árt ért el. *Tulfizetés 90%.*

Mirkvásár (Nagyküüllóm.) község 1000 db 11.900 K-ra becsült tölgyfát 19.120 K-ért adott el.

Csikborzsova község 114.842 K 50 f-re becsült luczfenyőfáit 228.182 K-ért vették meg.

A marosligeti (Marostordam.) *ev. ref. egyházközség* 12 holdas gyertyánfaerdejének fakészlete 2000 K kikiáltási árral szemben 4740 K-t ért el.

Kisszeben város (Sárosm.) 3000 m^3 luczfenyőfáját tömörkőbméterenkint 6.92 K-jával vásárolták meg.

Szentmihály-Körtvélyes község (Máramarosm.) 10.244 K-ra becsült tölgyfakészlete 20.050 K-ért adatott el.

A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság 120.000 m^3 fenyőfának egyezer köbméteres részletekben történt eladása után — daczára annak, hogy a kikiáltási ár a tiszamenti szokványoknál 30%-al magasabb volt — átlag 15—16% áremelést ért el.

Dobronya község (Zólyomm.) 6000 *ürm* bükkfát és 28.000 db vékony tölgyfát adott el és pedig a tölgyfát 7 K 50 f-rel, a bükkfát 3 K 20 f-rel, a hasábtüzifát 80 f-rel, a dorongfát 60 f-rel.

Bácsfalu község (Brassóm.) jegenyefenyő favágását köbméterenkint 7 K 70 f-rel adta el.

A zágrábi kir. erdőigazgatóság-hoz tartozó „Vranovina” erdőrészben 23.232 db tölgytörzs 117.263 K kikiáltási árral szemben 301.650 K-val adatott el.

A diakovári kir. kerületi hatóság útján a szlatiniki közbirtokosság erdejéből 323 db tölgytörzs 32.493 K kikiáltási árral szemben 66.666 K-val és a piskorevcei közbirtokosság erdejéből 7716 tölgytörzs 142.638 K-ért adatott el.

Szász-Dálya község (Nagyküüllőm.) 23.000 koronára becsült 1668 db tölgyfatörzsét árverésen 41.500 koronáért vették meg.

Szászmagyaros község (Kisküüllőm.) 40.576 K-ra becsült bükkfaanyagot 43101 K-ért adott el.

A farkaspataki (Hunyadm.) volt urbéresek 52.000 *ürm*ért tevő és 20.000 K-ra becsült bükkfatömegért 22.000 K-át értek el.

Felsőőr község (Vasmegeye) a tulajdonát képező 3955 db, 12.213 K-ra becsült, 2184.2 m^3 épület, szerszám és tűzifából álló fenyőfatömegért 19.130 K-ért adta el.

A sitince—brkisevinai (Horvátország) közbirtokosság tulajdonát képező 65.218 K 53 f-re becsült 2000 db tölgyfa nyilvános árverésen 108.380 K-ért kelt el.

Keresztényfalva község (Brassóm.) előjárósága 1121·436 m^3 haszonfa, 468·6 $\ddot{u}rm$ hasábfá, 483·3 $\ddot{u}rm$ dorongfa és 438·4 $\ddot{u}rm$ galy és forgácsfa eladása után 30.010 K-át ért el (*legkisebb ajánlat 18.000 korona volt*).

Szatmár város erdejéből 133 db vegyes méretű tölgyrönkfát 3465 K-ért adott el (köbméterenkint 28 K-át) ugyancsak a város 2476 db, szilrudfáért 2079 K 50 f-t, továbbá 1989 db különböző méretű szil és tölgyfáért 4632 K-át ért el.

A zágrábi m. kir. erdőigazgatóságnál 117.263 K-ra becsült tölgy-, bükk- és gesztenyefa 301.650 K-ért kelt el.

Ludbreg (Horvátország) község 2050 db 99.070 K-ra becsült tölgyfátörzset 120.000 K-ért értékesített.

A karánsebesi vagyonsközség Valegre község határában fekvő Merul nevű 898·91 kat. h. jegenye- és luczfenyőerdejét 362·452 K-ért adta el.

Vurpód község (Szebenm.) 51.000 K-ra becsült tölgyfakészletét 55.050 K-val adta el.

Hermány község (Szebenm.) 29.229 K-ra becsült tölgyfakészletéért 34.600 K-t ért el.

Szemerjei kétág katonaság (Háromszékm.) 300 holdon található 2727 db 38516 K-ra becsült tölgyszálfát 62450 K-ért adott el.

A jászeniczai (Árvam.) *volt urbéres* erdejében 5·01 holdon 1455 db 1051 m^3 8525 K-ra becsült fenyőfakészletet 10.000 K-ért értékesítették.

A veszelei (Árvam.) *volt urberes* 2 holdon 538 db 765 m^3 6205 K-ra becsült fenyőfaanyagot 8050 K-ért értékesítettek.

A habrói (Árvam.) *volt urbéres* 6 holdon 2237 db 1225 m^3 10.844 K-ra becsült fenyőfakészletet 17066 K-ért adtak el.

A zubrohlavai (Árvam.) *volt urbéres* 5·36 K holdon található 1650 db 1162 m^3 8263 K-ra becsült fenyőfáját 12.210 K-ért vették meg.

A rabcsai (Árvam.) *volt urbéres* 2·05 kat. holdon talált 1223 db 856 m^3 6943 K-ra becsült fenyőfát 9400 K-ért adták el.

A polhorai (Árvam.) *volt urbéres* 1·50 k. holdon, 438 db, 726 m^3 5888 K-ra becsült fenyőfát 7555 K-ért adtak el.

A szihelnei (Árvam.) *volt urbéres* 1·62 k. holdon 577 db, 488 m^3 , 3470 K-ra becsült fenyőfa készletet 5151 K-ért értékesítettek.

A *rabcsiczei* (Árvam.) volt urbéresek 2·26 k. holdon, 576 db, 1288 m³ 10.396 K-ra becsült fenyőfát 10.601 K-ért — vagyis holdankint 5000 K-ért — értékesítettek.

A *trsztenai* (Árvam.) volt urbéresek erdejében 11·88 k. holdon létezett 3450 db, 5826 m³, 20.096 K-ra becsült fenyőfát 28.021 K-ért vették meg.

A *csik-szentdomonkosi* közbirtokosság „Oltbükk” nevű erdő-részeben 201·4 k. holdon található és 100.232 K-ra becsült fenyőhaszonfa és bükk-tüzipfa 104.330 K-ért adatott el.

A *porsei* (Szlavonország) közbirtokosság 322 db tölgytörzset 22.825 K kikiáltási ár ellenében 38.000 K-ért vették meg.

A *gradistyei* (Szlavonország) közbirtokosság 86.047 K-ra becsült 1116 db tölgyet 126.126 K-ért adott el.

A *gyurkováni* (Szlavonország) közbirtokosságnak 52.317 K-ra becsült 618 db tölgyét 77.901 K-ért adták el.

A *zágrábi* erdőigazgatóság kaljei erdőgondnokságában 41.022 db és 54.800 K-ra becsült bükkfatörzs 54.880 K-ért adatott el.

A *kisjenői* (Aradm.) főhercegi uradalom 1789 k. hold erdejében található tölgyfaanyagáért nyilv. árverésen 3,680.000 K-t ígértek. A legkisebb ajánlat 1,920.000 K volt. (A szerződés nem az árverésen részt vett ajánlók egyikével, de oly czéggel kötött, mely még ajánlatot sem tett és pedig a legmagasabb ajánlati áron vagy annál egy csekélységgel drágábban.)

Az *ördögvágási* (Ungm.) volt urbéresek tulajdonát képező 41.000 K-ra becsült 11.975 db tölgy törzset 72.020 K-ért vették meg.

Lövéte község (Udvarhelym.) közbirtokossága tulajdonát tevő 82·8 k. hold területen található és 27.636 K-ra becsült 17.506 m³-t tevő bükk- és fenyőfakészletét 27.666 K-ért vásárolták meg.

A *laposnyai* (Maros-Tordam.) m. kir. erdőgondnokság „Lárga” nevű erdejében található 670.487 m³ vékonyabb és 3,259.212 m³ vastagabb fenyőfa 7 K 5 f., illetőleg 9 K 5 f árban kelt el.

A *magyarvalkói* (Szilágym.) gör. kath. egyház erdejében 13 k. holdon található, cserhántásra alkalmas fakészlet köbméterenként 1 K 78 f kikiáltási ár mellett árverés útján került eladásra, midőn az 2 K 4 f-ért kelt el köbméterenként.

Szomolnok község volt urbéresei (Szepesm.) 8000 m³ lucz- és jegenyefenyő haszonfatömeget köbméterenként 6 K-ért adták el.

Az *erdélyi r. kath. status erdejében* Alsóbajomban (Kolozsm.) 2722 db 26.916 K-ra becsült tölgyfát 30.855 K-ért adtak el.

Gr. Andrassy Dénes rochfalvai (Gömör-Kishontm.) erdejében található és 18.906 K-ra becsült fenyőfákat 19.155 K 30 f-ért vették meg.

A *rajeci* (Trencsénm.) volt cenzuális közbirtokosság tulajdonát képező erdő 140 k. holdján kijelölt 16.188 db ép és 910 db beteges jegenyefenyőt, valamint 3838 db póznát összesen 37.647 m^3 fatömeggel és 185.145 K kikiáltási ár mellett 276.000 K-ért vették meg.

A *m. kir. államvasutak által* megtartott *talpfaszállítási verseny-tárgyaláson* a következő árakon kínálták a talpfát:

	Koronáért
Bükk-talpfákat 2'7 m hosszú	3'15—2'20
" I. r.	2'80—2'10
" II. r. 14 cm széles	2 —1'65
" II. r. 16 " "	2'35—1'85
Tölgy-talpfát 2'7 m hosszú	5'50—4'18
" I. r.	4'55—4
" II. r. 14 cm széles	3'65—2'50
" II. r. 16 " "	4 --2'90
Erdei fenyő talpfát II. r.	2'20
Váltótalpfát (tölgy) m^3 -ként	79 —105

Erre az árlejtésre szokatlanul jellemző, hogy a kiírt szükséglet éppen csak hogy fedezetet nyert a benyújtott ajánlatok által. Érdekes, hogy a tölgytalpfák árai évről-évre emelkednek, miért is hosszabb időtartamu szállításra vállalkozó nem akad. Feltűnő jelenség a bükk-talpfák szállítására vonatkozó ajánlatok és felajánlott mennyiségek jelentékeny megszorodása, ami bükkfaállományaink értékesítése szempontjából csak örömdetesnek mondható.

Vári (Bereg-m.) község 11.784 db tölgytörzset, mely 303.000 K-ra becsültetett 579.210 K-ért vettek meg. (Tulkinálat 47%.)

Tölgy- és bükk-műfa árak a bajorországi „Spessart“-ban 1905/906. év telén. Németország legnagyobb kiterjedésű lombfaterületében, a „Spessart“-ban a most elmúlt télen a tölgy- és bükk-műfa árai — mint a „Forstwissenschaftliches Centralblatt“ útján értesülünk — a következők voltak:

A *Rottenbuchi* erdőhivatalnál 332, mintegy 400 éves tölgy-törzset használtak ki, melyekből műfa volt 1777·39 tm^3 ; tűzifa 947·10 tm^3 ; összesen 2724·49 tm^3 . Egy törzsnek átlag 8·2 tm^3 köbtartalma és értéke 444 márka volt. A műfa-százalék 65·2-et tett ki.

Az elért bevétel a következő módon oszlott meg:

Az átlagos bevétel I. oszt. törzsfáért 221·76 márka; II. oszt. törzsfáért 142·49 márka; műhasábfáért $ürm^3$ -kint 24·82 márka. A legmagasabb árak, melyeket elértek 259·90 és 268·39 márkára rugtak tm^3 -kint.

A *rohrbrunni* erdőhivatalban 2 részletben 2357 tm^3 törzsfá 176·073 márka kikiáltási ár mellett 232·808 márkáért — tehát 31·5% felülfizetéssel — lett eladva.

Az érdeklődők részére idejegyezzük egyes törzsek eladásánál elért értékeket:

11 m hosszú, 80 cm középmátmérőjű törzs 5·53 tm^3 tömörtartalommal; eladatott 1601 márkáért (tm^3 -kint 289·51 márkáért).

10 m hosszú, 83 cm középmátmérőjű törzs 5·41 tm^3 tömörtartalommal; eladatott 1100 márkáért (tm^3 -kint 203·33 márkáért).

11 m hosszú, 80 cm középmátmérőjű törzs 5·53 tm^3 tömörtartalommal; eladatott 1500 márkáért (tm^3 -kint 271·25 márkáért).

11 m hosszú, 72 cm középmátmérőjű törzs 4·48 tm^3 tömörtartalommal; eladatott 1120 márkáért (tm^3 -kint 272·32 márkáért).

A négy db törzs becslésszerinti ára 2723·50 márka volt, míg a tényleges bevétel 95%-al többre, vagyis 5321 márkára rugott.

Ily árak mellett a bajor erdészeti kezeléségnek öröme lehet most afölött, hogy a koros és tulkoros tölgyek kihasználásánál oly mérsékelten járt el.

A bükkfa iránt is mindinkább élénkebb a kereslet és műfaként a vékonyabb választékokat is szívesen veszik; éppen úgy a törzsfának más nem alkalmas fatalpának bármilyen mennyiségben is keresett czikk.

Hozadékerületek, melyekből 50 és több százalék műfa került ki, nem ritkák s emellett a tűzifa árak is mindinkább emelkednek. A rohrbrunni erdőhivatalnál 6050 tm^3 -re becsült bükkfaanyag a következő módon kelt el:

		becsár <i>tm</i> ³ -kint	bevétel m á r k a
I. oszt.	60 <i>cm</i> átmérőnél vastagabb	40	44·05
II. "	50—59 " vastag --- --- ---	27—30	31·61—36·16
III. "	40—49 " " --- --- ---	20	23·16—25·56
IV. "	30—39 " " --- --- ---	13 és 15	15·77—17·31
V. "	25—29 " " --- --- ---	10	10·56—11·27
VI. "	13—24 " " --- --- ---	7	7·25— 8·36
Talpfa	--- --- --- --- ---	11	10·10—11·60

A lohr-westi erdőhivatalnál a bükkműfa szintén igen jól kelt el. I. oszt. bükkhaszonfáért *tm*³-kint 55 márkát fizettek és így a becsárat 44⁰/₁₀₀-kal haladták túl. Egy 15 *cm* hosszú és 70 *cm* középméretű, 5 *tm*³ tartalommal bíró törzserő 340 márkát fizettek, vagyis *tm*³-kint 68 márkát, mi a maga nemében óriási ár a bükknél.

Cserny Győző.

Fahulladékot, nevezetesen a faforgácsot és fűrészport sok mindenre lehet felhasználni. Hőenergiájának alkalmazhatóságától eltekintve, desztillációja útján nyerhető: világító gáz, faszesz, ecetsav, olajok, benzol, toluol, zymol, kumol, paraffin, naftalin, karbolsav, kreozot, az analinfestékek előállításához szükséges szénhidrátok és a retortában visszamaradó faszén. A finom fűrészport ragasztó anyaggal keverve és nyomásnak téve ki, plasztikus anyagot nyerünk, mely apró szobrok, domborművek készítésére alkalmas. Párisban a fűrészport vérrel keverve — állítólag — disztárgyakat készítenek. Némely fának fűrészpora elefántcsont hulladékokkal összegyurva, kitűnő márványutánezatot ad. Kálival és kénnel hevítve olcsó és jó barna festéket ad. Puhafa-fűrészpor oltott mészszelet keverve pedig jó disztó vakolatot nyújt, míg czezzenttel és gipszel együtt melegizolator, mely a falakban s a padlóban alkalmazva az épületeket meleget tartókká teszi. Fenyőfák hulladékát nyomás alatt főzve víz és sósav keverékében, a czezzuloze részben szőlőcukorra alakul át, mely erjedésbe megy át s jóízű pálinkát szolgáltat. Enyvvvel összegyurva s kiegészítve, a fűrészpor likacsos masszát ad, melyből a porózus, *alkaraza*-palaczkok készülnek, melyekben mindig hűvösen marad az ital. Ugyanebből az anyagból készítenek téglát is. Sok orgács és fűrészpor fogy el a csomagolásoknál. Fahulladék és foszforsavas mészkeverék kötőanyagokkal keverve a similibois-t

(fautánzat) szolgáltatja, mely parketta, padlók, tányérok, diszfaragványok és tárgyak stb. utánzására alkalmas. A füstnélküli lőporhoz (nitrocellulose) is sok fahulladék kell. Végre igen jelentékeny a fahulladéknak a papirgyártásnál, mint pótanyagának felhasználása.

Gazdasági galambtenyésztés czim alatt *Parthay Géza* füzetet irt azon kérdésről, hogyan lehet a galambokat haszonnal tenyészteni? Ezen füzet, mely 55 ábrával van diszítve, részletesen foglalkozik a haszon-galambtenyésztés minden kérdésével. A minden gazdának melegen ajánlható könyv ára 1 korona. Megrendelhető az összeg előleges beküldése mellett a „Szárnyasaink“ című baromfitenyésztési szaklap kiadóhivatalában Budapesten, Rottenbiller-utca 30. szám.

